

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 358.

Anden Session.

93de Møde.

Tirsdagen den 18de Februar.

(Forts.)

Fsberning (forts.): Det er en af de Betragtninger, vi ikke maage tabe af Sigte, at det er af den yderste Vigtighed, idet vi søge at gjennemføre denne Anordning, at Kronen Intet taber, men snarere vinder; men vilde den tabe noget, om man med disse Gudsfer holdt sig til den samme Maade at bestemme Betalingen paa, som for de andre? Nei! da vilde man være sikker paa, at Kronen ikke tabte Noget. Men for endnu engang at komme til at bringe en Forbindelse tilveie mellem den Fremstilling, jeg gjorde af den hele Landboudvikling og den Bestemmelse, som er givet i 1846, saa siger jeg: Regjeringen var kommen til at maatte behandle Landbosforholdene paa saa forunderlige Maader, tvungen dertil af Forholdene, men efterhaanden, som disse Forholds tvingende Magt opforte, maatte Regjeringen igjen vende tilbage til de Anordninger, som eksisterede i deres Heelhed, som ikke havde lidt, og ikke kunde lide nogen væsentlig Forandring, og den maatte forsøge paa, hvorledes den, henholdende sig til disse Omstændigheder, yderligere kunde udvikle dem; dette var det, den forsøgte i 1846, den forsøgte, om ikke en Maade som denne mere skulde kunne passe til Tidsforholdene for at naae det samme Maal, at opføre at være Gudsbestbder over Fæstere, Gudsbestbder i saadanne Forhold, at de, som vare dem undergivne, vare dem undergivne som Leiere, efter Vilkaar, som vi have hørt her beskrevne som skadelige for Landbruget, dette indeholdt et Hazardspil, et Lykkespil, saaledes som vi have hørt det udtale her. Dette maatte Regjeringen efterstræbe at frigjøre sig for, og det forsøgte den at frigjøre sig for i 1846; men

ved denne Anordning kastede den paa ingen Maade den hele tidligere Lovgivning om Landbosforholdene overende, ligesaa lidt som den der ved tilintetgjorde den Grundanskuelse, hvorfra den var gaaen ud. Bestemmelsen i 1846 var kun et Forsøg paa, hvorledes denne Grundanskuelse kunde gjøres gjældende og bringes til Udførelse paa en ny Maade og i en ny Form; den passede ikke mere og ikke mindre til det ene Gods, end til det andet. Spørgsmaalet bliver altsaa her kun det, har denne Forordning af 1846 været gavnlig og brugelig, eller har den ikke været det? Den ærede Forslagsstiller eller den, som talte paa Forslagsstillernes Vegne, meente, at det paa ingen Maade var bevist, at den ikke havde været brugelig; men at føre et Beviis for, at den ikke har været brugelig, det vil være yderst vanskeligt, og jeg tror ikke, at der kan samles saadanne statistiske Data, hvorved det skulde kunne bevises. — Beviset kan kun hentes fra de Mænds Erklæringer, som have bekræftet sig med denne Anordning, og som have forsøgt, hvorvidt den kunde bringes. Det synes dog ikke at være et saa slet Beviis for denne Anordnings Ubrugelighed, naar i de 5 Aar, hvor det i 1846 gjorte Tilbud har foreligget, en saa stor Deel af Fæstebefolkningen ikke har kunnet gjøre større Fremskridt end dem, man har gjort; thi naar man vil nærmere undersøge Forholdet, saa vil man see, at det er et meget ringe Antal, hvorpaa Loven har fundet sin Anvendelse i Genseende til det hele Antal, hvorpaa den kunde være bleven anvendt, og at Mange af dem, der ere traadte i Underhandling med Regjeringen paa det i Anordningen opstillede Grundlag, ere vegne tilbage derfra, ligesom man ogsaa vil finde, at ikke alene ere disse Mænd vegne tilbage, men selve Regjeringen er vegne tilbage,